

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

10 december 1996

ONTWERP VAN DECREET

**houdende oprichting van een Financieringsinstrument
voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Inleiding

Het ontwerp van decreet houdende oprichting van een financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij en aquicultuursector heeft tot doel een decretale grondslag te verschaffen voor de steunverlening aan de zeevisserij en de aquicultuur.

De Vlaamse visserijsector wordt immers permanent geconfronteerd met ernstige structurele problemen waarvoor momenteel geen adequaat overheidsinstrument bestaat om hieraan te verhelpen.

In het kader van de OESO-beslissing tot stopzetting van de steun aan de scheepswerven werd op de vergadering van 20 december 1995 werd door de Vlaamse regering beslist de opdracht van GIMVINDUS nv inzake de ondersteuning van de scheepswerven en de bouw van vaartuigen, per 1-1-1996 op te heffen. Meteen werd ook de subsidiëring van de bouw en modernisering van vissersvaartuigen stopgezet, dat via dit kanaal verliep.

Ten einde een wettelijke basis te behouden voor steun aan de bouw en modernisering van vissersvaartuigen, en te voorzien in de nodige cofinanciering voor investeringsprojecten om EG-steun te bekomen, werd door de Vlaamse regering op 2 april 1996 beslist het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 1993 betreffende de ondersteuning van de zeevisserij en de aquicultuur aan te vullen met de mogelijkheid van betoelaging van investeringsverrichtingen bij vissersvaartuigen. Tegelijk werd de Vlaamse minister bevoegd voor het landbouwbeleid belast een decretale regeling inzake visserij-investeringen (visserijcapaciteit) uit te werken. Voorliggend voorontwerp van decretale regeling zal bovendien voortaan de basis vormen van het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 1993 betreffende de ondersteuning van de zeevisserij en de aquicultuur, in het bijzonder inzake de visserij-inspanning, die tot nu toe rechtstreeks op Verord. 3699/93 was gebaseerd.

Bij een afbouw van de vissersvloot, in het raam van het Meerjarig OriëntatieProgramma (MOP) van de Europese Unie, van 205 vaartuigen met een totale capaciteit van 25.495 BT en 78.449 KW in 1990 tot 150 vaartuigen met 22.668 BT en 65.236 KW per 1 januari 1996, gepaard gaande met opeenvolgende verminderingen van quota voor de voornaamste vissoorten (tong/schol) en een druk

op de visprijzen door goedkope importen is het visserijberoep minder aantrekkelijk geworden. De neerwaartse spiraal bij de vloot veroorzaakt ook een gebrek aan perspectief voor vissers-kandidaat-reders; diensgevolge neemt niet alleen de belangstelling voor een visserij-opleiding in belangrijke mate af, ook ervaren vissers verlaten de sector, o.m. naar andere maritieme beroepen (baggersector). Het kapitaalintensief karakter van de rederij maakt het jongeren bovendien uiterst moeilijk om als schipper zelf eigenaar van het vaartuig te worden waarmee zij hun brood verdienen. Te koop gestelde vaartuigen worden opgekocht door buitenlanders; met een buitenlandse bemanning wordt op het Belgisch quotum gevist en steevast in het buitenland geveild, waarbij ook alle toelevering en dienstverlening naar het buitenland verhuist.

Het is derhalve noodzakelijk een instapmogelijkheid voor jongeren in de sector te creëren, zodat jonge Vlaamse vissers zelf een vaartuig kunnen verwerven om er hun beroep mee uit te oefenen; tegelijk kunnen deze vaartuigen in Vlaamse handen blijven.

Het nieuwe financieringsinstrument heeft derhalve als voornaamste taak de Vlaamse verankering van de Belgische vloot te bevorderen door het verlenen van steun bij installatie in het beroep, in de eerste plaats door de gewestwaarborg. Zo kunnen goed opgeleide Vlaamse jonge vissers, zonder te moeten terugvallen op buitenlands kapitaal, hun eigen vaartuig verwerven. Een voldoende grote vloot in Vlaamse handen is cruciaal voor het behoud van een samenhangende visserijsector rond de bestaande vissershavens en visveilingen.

Dit financieringsinstrument zal tevens de mogelijkheid scheppen tot ondersteuning van een te beperkt gebleven aquicultuursector in Vlaanderen.

Gezien aan de problematiek van een instapregeling in de sector dringend een oplossing dient voorzien om de Vlaamse verankering van de sector niet in het gedrang te brengen is het nodig deze decretale regeling bij hoogdringendheid de verschillende stappen van de besluitvorming te laten doorlopen.

II. Artikelsgewijze commentaar

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 6, §1, VI van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de bijzon-

dere wet van 8 augustus 1988, behoort de economische ondersteuning van de zeevisserijsector en in het bijzonder het structuurbeleid tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. In dezelfde zin, en in aansluiting met de regionalisering van het LIF behoort de aquicultuursector eveneens tot de bevoegdheid van de Gewesten. De oprichting van een financieringsinstrument voor de visserij- en aquicultuursector, waarbij de opdracht o.m. refereert naar de Verord. 3699/93 *tot vaststelling van de criteria en voorwaarden voor de structurele bijstand van de Gemeenschap in de sector visserij/aquicultuur en de verwerking/afzet van de producten daarvan* betreft zodoende een Vlaamse aangelegenheid.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 3

Het Financieringsinstrument heeft de bestuurlijke organisatievorm van een instelling van openbaar nut met eigen rechtspersoonlijkheid behorende tot categorie A in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Gezien het nieuwe Financieringsinstrument (FIVA) immers bestemd is ter ondersteuning van de primaire productiesector visserij en aquicultuur wordt analoog gewerkt als voor de andere primaire productiesector, land-

bouw, waar de ervaringen met 35 jaar (V)LIF positief zijn, zowel wat betreft installatie van jongeren, modernisering van bedrijven als het verlenen van faciliteiten bij tijdelijke moeilijkheden in bepaalde subsectoren.

Als pararegionale A zal het Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij en aquicultuursector rechtstreeks onder het gezag van de Vlaamse regering blijven. Zij is immers het geëigende instrument via hetwelke de Vlaamse regering haar beleid wenst te concretiseren.

Artikel 4

In dit artikel wordt de opdracht van het nieuwe Financieringsinstrument beschreven. De verschillende onderdelen zowel m.b.t. de visserij-inspanning als de visserijcapaciteit zijn zo ruim mogelijk opgesomd. Concreet betreft het o.m. de mogelijkheden voorzien in de EG-verordening 3699/93, voorwerp uitmakend van het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 1993 betreffende de ondersteuning van de zeevisserij en de aquicultuur, aangevuld met specifieke investeringsverrichtingen, inbegrepen de installatie van reders en viskwekers en de coöperatieve afzet van visserijproducten. Deze opsomming is derhalve limitatief.

Het verband tussen de subsidiabele verrichtingen, voorwerp uitmakend van voorliggend decreet, voornoemd besluit en Verord. 3699/93 wordt navolgend weergegeven :

Soort verrichting	Verord. 3699/93	Besluit van 24 november 1993	Nieuw initiatief
1° de aanpassing van de visserij-inspanning door definitieve beëindiging van de visserijactiviteit	X	X	
2° de tijdelijke stillegging van de zeevisserijactiviteiten	X	X	
3° de heroriëntatie van de visserijactiviteiten door oprichting van tijdelijke samenwerkingsverbanden en gemengde vennootschappen	X	X	
4° de experimentele visserij		X	
5° de vernieuwing van de vissersvloten door bouw en modernisering van vissersvaartuigen	X	X ^(°)	X ^(°°)
6° de aquicultuur, inbegrepen de productie van schaal- en weekdieren	X	X	
7° het verwerven van goederen van blijvende aard zoals vaartuigen, grond, gebouwen, constructies, bedrijfsuitrusting : – aankopen door bestaande rederijen en viskweekbedrijven – overname bij de eerste installatie van reders en viskwekers			X X
8° de inrichting van mariene zones langs de kusten	X	X	
9° de uitrusting van de vissershavens	X		X
10° de verwerking en afzet van visserijprodukten, voornamelijk in coöperatief verband	X		X
11° de verkoopbevordering en het zoeken naar nieuwe afzetmogelijkheden	X	X	

(°) : als overgangsoptlossing toegevoegd bij besluit van de Vlaamse regering van 2/4/96, zonder uitvoeringsbesluiten.

(°°) : nieuw initiatief op de overgangsregeling na.

Uit dit overzicht blijkt dat de subsidiëring van investeringen in de zeevisserij als overgangsmaatregel sedert 2/4/96 mogelijk gemaakt werd, maar dat er zoals ook bij de aquicultuur geen uitvoeringsbesluiten voor bestaan, zodat de toepassing onvoldoende selectief en arbitrair verloopt.

Voor de installatie door overname/aankoop van vaartuigen is bovendien geen enkele steun voorzien, noch voor de overname van viskweekbedrijven als eerste installatie, de uitrusting van vissershavens en de verwerking en afzet van visserijprodukten door reders in coöperatief verband. Dit luik inzake installatie in het beroep, het verwerven van goederen en investeringen, de uitrusting van vissershavens en de afzet in coöperatief verband is

dan ook nieuw en essentieel bij de voornoemde opdracht van het Financieringsinstrument.

Op te merken is dat de mogelijkheden voorzien in Verord. 3699/93 zo volledig mogelijk worden opgenomen, en aangevuld met specifieke investeringsverrichtingen om zodoende een brede basis te leggen tot het verhelpen van de structurele problemen in de visserij- en aquicultuursector.

Artikel 5

Het doel van het nieuwe Financieringsinstrument (FIVA) is subsidie te verlenen om de in artikel 4 vermelde verrichtingen te bevorderen, ongeacht of

deze met eigen middelen of met vreemde middelen worden gefinancierd. Uiteraard dienen de door de E.G. opgelegde maxima gerespecteerd.

Artikel 6

Het Financieringsinstrument kan ook waarborg verlenen aan leningen toegestaan door financieringsmaatschappijen voor de bedoelde verrichtingen; dit zal een deel van de kapitaalproblematiek in de sector, voornamelijk bij jonge reders, oplossen.

Gezien de mogelijkheid in het verlenen van waarborgen door het Financieringsinstrument, overeenkomstig stricte regels, is het normaal dat het de Vlaamse regering de voorwaarden en modaliteiten voor de waarborg bepaalt.

Gelet op de mogelijke weerslag op de begroting dient het maximaal bedrag van de verbintenissen inzake waarborg voor ieder begrotingsjaar bepaald door het Vlaams parlement, via een begrotingsdecreet.

Artikel 7

Het verlenen van financiële tegemoetkomingen, in het bijzonder rentesubsidie en waarborg aan leningen door de financieringsmaatschappijen toegestaan, waarbij strikte regels in acht te nemen zijn, zowel bij de toekenning als bij de uitbetaling, noodzaakt een erkenning van de financieringsmaatschappijen. Deze erkenning dringt zich niet alleen op in hoofde van hun specifieke rol bij de kredietverlening aan de visserij- en aquicultuursector met overheidssteun maar ook door de geëigende procedures inzake comptabiliteit m.b.t. de financiële tegemoetkomingen, die het voorwerp zullen uitmaken van een werkingsbesluit van de Vlaamse regering terzake.

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en modaliteiten voor deze erkenning, zonder dat overdreven eisen zouden gesteld worden die onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

Artikel 8

Ten einde zowel de acties met vreemde middelen als de acties met eigen middelen, en zowel de acties

inzake visserij-inspanning als visserijcapaciteit de passende steun te verlenen, kunnen de aanvragen ingediend worden door een erkende financieringsmaatschappij (bij investeringen met vreemde middelen) als door de initiatiefnemer van de actie zelf (bv. bij investeringen met eigen middelen, beëindigingspremies e.d.).

Artikel 9

a) Dit punt vergt geen nadere uitleg.

b) Hiermee worden onder meer bedoeld: terugbetalingen van onterechte betaalde subsidies, (nalatigheids)intresten, e.d.

c) Gezien het FIVA het statuut heeft van een pararegionale A.

d) Bij het verlenen van de waarborg wordt van de financieringsinstelling een bijdrage gevraagd (cfr. ook VLIF).

e) De tussenkomsten van de EG (FIOV) worden voor de EG-begrotingsperiode 1994-99 parallel en los van het Financieringsinstrument verleend in functie van het Enig ProgrammeringsDocument (EPD) Visserij 1994-99. Met dit punt wordt voorzien dat in de toekomst desgevallend de tegemoetkoming van de EG rechtstreeks bij de toepassing van de regelgeving in hoofde van het Financieringsinstrument kan opgenomen worden.

f) Volledigheidshalve wordt de mogelijkheid voorzien schenkingen of legaten aan te nemen.

Artikel 10

Gezien de middelen van het FIVA in de eerste plaats zullen bestaan uit een dotatie lastens de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, dienen ook de uitgaven verbonden aan de verleende waarborg door de Vlaamse begroting te worden opgevangen bij het desgevallend ontoereikend zijn van de ontvangen waarborgbijdrage. Zodoende dient de verleende waarborg door het Financieringsinstrument op zijn beurt gewaarborgd door het Vlaamse Gewest. Dit is trouwens analoog met de gang van zaken bij het VLIF.

Artikel 11

Ten einde het Vlaams Parlement toe te laten toezicht uit te oefenen over de werking van het Financieringsinstrument wordt jaarlijks een verslag aan het Vlaams Parlement overgemaakt.

Artikel 12

Binnen de administratie Land- en Tuinbouw (ALT) wordt alle Vlaamse steunverlening aan de structuurverbetering van de primaire sectoren Landbouw (VLIF) en Visserij & Aquicultuur (FIVA) gegroepeerd, evenals de aansluitende EG-steunverlening ter zake.

De diensten en het personeel die ter beschikking zullen gesteld worden voor de uitvoering van de regelgeving ter zake betreft dan ook deze administratie (ALT).

De delegatie aan de leidend ambtenaar zal plaatsvinden overeenkomstig de geldende algemene beginselen en het voorwerp uitmaken van een besluit van de Vlaamse regering.

Artikel 13

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse regering,

LUC VAN DEN BRANDE

*De Vlaamse minister van Financiën,
Begroting en Gezondheidsbeleid,*

WIVINA DEMEESTER-DE MEYER

*De Vlaamse minister van Economie,
KMO, Landbouw en Media,*

ERIC VAN ROMPUY

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende oprichting van een financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij en aquicultuursector

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, het advies van de Raad van State bij hoogdringendheid in te winnen en bij gunstig advies bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Er wordt een Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector (FIVA) opgericht, hierna te noemen het Financieringsinstrument.

Artikel 2

Het Financieringsinstrument heeft rechtspersoonlijkheid. De bepalingen van de wet van 16 maart 1954 in verband met de begroting, de rekeningen, het comptabiliteitsstelsel, het gezag en de controle op de instellingen van categorie A zijn op het Financieringsinstrument van toepassing voor zover er in dit decreet niet wordt van afgeweken.

Artikel 3

Het Financieringsinstrument heeft binnen de Vlaamse Gemeenschap tot opdracht bij te dragen tot de financiering van initiatieven van reders en viskwekers alsmede van hun verenigingen en coöperaties, voor structuurverbetering in de visserij- en aquicultuursector teneinde alle verrichtingen te bevorderen die de produktiviteit van de rederijen en de aquicultuurbedrijven verhogen, hun rendabiliteit verzekeren en opvoeren, en de kostprijzen verminderen. Deze verrichtingen betreffen met name :

- 1° de aanpassing van de visserij-inspanning door definitieve beëindiging van de visserijactiviteit ;
- 2° de tijdelijke stillegging van de zeevisserijactiviteiten ;
- 3° de heroriëntatie van de visserijactiviteiten door oprichting van tijdelijke samenwerkingsverbanden en gemengde vennootschappen ;
- 4° de experimentele visserij ;

- 5° de vernieuwing van de vissersvloten door bouw en modernisering van de vissersvaartuigen ;
- 6° de aquicultuur, inbegrepen de productie van schaal- en weekdieren ;
- 7° het verwerven van goederen van blijvende aard zoals vaartuigen, grond, gebouwen, constructies, bedrijfsuitrusting, installaties, machines, werktuigen en materieel, in het bijzonder bij de eerste installatie van reders en viskwekers ;
- 8° de inrichting van mariene zones langs de kusten ;
- 9° de uitrusting van de vissershavens ;
- 10° de verwerking en afzet van visserijprodukten, voornamelijk in coöperatief verband ;
- 11° de verkoopbevordering en het zoeken naar nieuwe afzetmogelijkheden ;

Artikel 4

Het Financieringsinstrument wordt gemachtigd :

- tegemoetkomingen te verlenen aan verrichtingen zoals omschreven in artikel 3, ongeacht of deze gefinancierd worden met eigen middelen, met leningen, leasing of andere door de Vlaamse regering goedgekeurde financieringswijzen, beperkt tot de door de Europese Unie toegestane maxima.
- een waarborg te verlenen aan leningen voor verrichtingen in de visserij- en aquicultuursector ; zoals omschreven in artikel 3.

Artikel 5

§ 1. De kredietorganisaties, leasingsmaatschappijen en organismen die financiële middelen ter beschikking stellen tot verwezenlijking van de beoogde doelstellingen, hierna genoemd financieringsmaatschappijen, dienen het voorwerp uit te maken van een erkenning ;

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en modaliteiten voor de erkenning van de financieringsmaatschappijen.

Artikel 6

De aanvragen voor een tegemoetkoming dienen bij de bevoegde administratie te worden ingediend door de onderneming zelf, of door een erkende financieringsmaatschappij, die financiële middelen ter beschikking stelt.

Artikel 7

De middelen van het Financieringsinstrument zijn :

- a) een jaarlijkse dotatie lastens de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ;
- b) de terugbetalingen die voortkomen uit de uitvoering van de taken van het Financieringsinstrument ;

- c) het eventuele begrotingssaldo van het voorgaande jaar ;
- d) de bijdragen voor de waarborg ;
- e) de tegemoetkomingen van de Europese Unie in de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap voor de Vlaamse visserij en de aquicultuur ;
- f) schenkingen en legaten.

Artikel 8

§ 1. De waarborg van het Vlaamse Gewest wordt toegekend aan het geheel van de door het Financieringsinstrument gewaarborgde leningen bedoeld in artikel 4.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en modaliteiten waaronder de waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt voor ieder begrotingsjaar de maximale omloop van de uitstaande verbindenissen.

Artikel 9

De Vlaamse regering stelt jaarlijks een verslag op over de werking en het beheer van het Financieringsinstrument. Het verslag wordt aan de Vlaamse Raad meegedeeld vóór 30 juni van het daaropvolgende jaar.

Artikel 10

Het Financieringsinstrument wordt beheerd door de Vlaamse regering. Zij stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden van haar diensten ter beschikking van het Financieringsinstrument en kan, overeenkomstig de ter zake geldende algemene beginselen, sommige van haar bevoegdheden delegeren aan de leidend ambtenaar die zij daartoe aanwijst.

Artikel 11

Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1997.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Luc VAN DE BRANDE

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media,

Eric VAN ROMPUY

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Aan de Heer E. VAN ROMPUY
Vlaams minister van Economie,
KMO, Landbouw en Media
Kreupelenstraat 2

1000 BRUSSEL

Mijnheer de Minister,

Op 29 juli 1996 heeft U de Raad om advies gevraagd over het ontwerp van decreet houdende oprichting van een Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA).

Het vermeld ontwerp van decreet heeft voorwerp uitgemaakt van bespreking door het Dagelijks Bestuur van de SERV.

Het Dagelijks Bestuur wenst tegelijkertijd een aantal bemerkingen te formuleren en aanpassingen voor te stellen bij het ontwerp van decreet.

Bemerkingen :

- In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat door de afbouw van de vissersvloot, de opeenvolgende verminderingen van de quota en de druk op de visprijzen het visserijberoep minder aantrekkelijk is geworden.
Het gebrek aan perspectief voor het visserijberoep wordt evenzeer beïnvloed door de inkomensonzekerheid mede als gevolg van het precair sociaal statuut van de zeevissers. De stilligperiodes ingevolge het Europese stockbeheer hebben een steeds groter wordende invloed op het gebrek aan perspectief.

- Het ontwerp van decreet voorziet ondermeer in de mogelijkheid tot ondersteuning van de aquicultuur.

De momenteel beperkte productie in Vlaanderen van de aquicultuur (in hoofdzaak cyprinicultuur, kweek in verwarmd water, palingkweek) wordt vooral verklaard door het beperkt aantal valabele vestigingsplaatsen. Zowel de benodigde oppervlakte (extensieve teeltwijze cyprinicultuur) als de aanwezigheid van voordelige warmtebronnen zijn hierbij bepalend. In bepaalde gevallen (palingkweek, cultuur in zeewater) dient de ontwikkeling van de productietechnieken verder op punt te worden gesteld.

In geschetste context past enige relativering bij de inschatting van de impact van de voorgestane regeling op de ontwikkeling van de aquicultuur.

- Het ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid tot ondersteuning van de inrichting van mariene zones langs de kust. Gezien de beperkte kustlengte is de inrichting van beschermde mariene zones slechts aangewezen voor zover hierbij het beter beheer van de kustvisserij als doel wordt gesteld.

Aanpassingen :

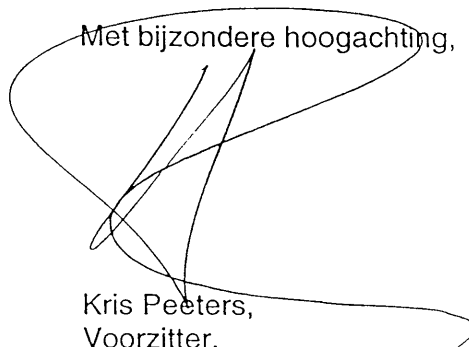
- Het toekennen van tegemoetkomingen of waarborgen zoals voorzien in het Financieringsinstrument dient afhankelijk te worden gesteld van het veilen van de vangsten en het realiseren van de toegevoegde waarde in eigen land.
- De sociaal-economische betekenis van de sectoren van de visaanvoer en de viskweek is in het geheel van de visserijsector beperkt dit in tegenstelling tot de vishandel en de visverwerking. De mogelijke ondersteuning via het Financieringsinstrument van laatst vermelde activiteiten kan worden onderzocht.
- Het is aangewezen dat in dit dossier de sectorale sociale partners betrokken worden bij de concrete werking van het Financieringsinstrument, concreet via advisering van de ingediende aanvragen voor ondersteuning.

Wij hopen, Mijnheer de Minister, U hiermede van dienst te zijn geweest,

Philippe Muyters,
Administrateur-generaal.

Met bijzondere hoogachting,

Kris Peeters,
Voorzitter.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIE.
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 17 oktober 1996 door de Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende oprichting van een Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector", heeft op 23 oktober 1996 het volgend advies gegeven :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering als volgt :

"De Vlaamse visserij wordt ... permanent met ernstige structurele problemen geconfronteerd, waarbij momenteel geen adequaat overheidsinstrument voorhanden is om hieraan op samenhangende wijze te verhelpen.

Gezien de plannen van de Europese Commissie om vanaf 1 januari 1997 nieuwe Meerjarige Oriëntatieprogramma's goed te keuren voor een verdere herstructurering van de visserijsector en de vissersvloot, is er dringend een kader nodig om op de maatregelen die door Europa als begeleiding bij deze herstructurering worden aangekondigd, in te spelen.

Een snelle inwerkingtreding van de regelgeving dient hiertoe te worden bewerkstelligd".

*

* *

Gelet op de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State zich moeten bepalen tot het maken van de hiernavolgende opmerkingen.

*

* *

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Het ontwerp heeft, volgens de memorie van toelichting, tot doel een decretale grondslag te verschaffen voor steunverlening aan de zeevisserij en de aquicultuur.

Naar analogie van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds opgericht bij artikel 12 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994, richt het ontwerp daartoe een "Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector" (FIVA) op als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut opgenomen bepalingen in verband met de begroting, de rekeningen, het comptabiliteitsstelsel, het gezag en de controle op de instellingen van categorie A, zijn op het FIVA van toepassing voor zover het ontworpen decreet er niet van afwijkt (artikelen 1 en 2 van het ontwerp).

Het FIVA zal worden beheerd door de Vlaamse regering, die de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden van haar diensten ter beschikking stelt en sommige van haar bevoegdheden aan een daartoe aangewezen leidend ambtenaar kan delegeren (artikel 10).

Artikel 3 omschrijft de opdracht van het FIVA, namelijk binnen de Vlaamse Gemeenschap (lees : binnen het Vlaamse Gewest) bijdragen tot de financiering van initiatieven van reders en viskwekers alsmede van hun verenigingen en coöperaties, voor structuurverbetering in de visserij- en

aquicultuursector teneinde alle verrichtingen te bevorderen die de productiviteit van de rederijen en de aquicultuur-bedrijven verhogen, hun rendabiliteit verzekeren en opvoeren en de kostprijzen verminderen.

Het FIVA kan daartoe, overeenkomstig artikel 4 van het ontwerp, hetzij tegemoetkomingen toekennen, hetzij een waarborg verlenen aan leningen voor dergelijke verrichtingen. De financieringsmaatschappijen die voor die verrichtingen financiële middelen ter beschikking stellen, moeten door de Vlaamse regering erkend worden. De Vlaamse regering dient de voorwaarden en modaliteiten van die erkenning te bepalen (artikel 5). De aanvragen voor een tegemoetkoming worden bij de bevoegde administratie ingediend door de onderneming zelf of door de financieringsmaatschappij (artikel 6).

Krachtens artikel 8 wordt, overeenkomstig door de Vlaamse regering te bepalen voorwaarden en modaliteiten en voor een jaarlijks door de Vlaamse regering te bepalen maximale omloop van uitstaande verbintenissen, de waarborg van het Vlaamse Gewest toegekend aan het geheel van de door het FIVA gewaarborgde leningen.

Artikel 7 somt de middelen van het FIVA op : een jaarlijkse dotatie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, terugbetalingen, het begrotingssaldo van het vorige jaar, de bijdragen voor de waarborg, tegemoetkomingen van de Europese Unie (lees : Europese Gemeenschap) en schenkingen en legaten.

Luidens artikel 9 stelt de Vlaamse regering jaarlijks een verslag op over de werking en het beheer van het FIVA. Dit wordt vóór 30 juni van het daaropvolgende jaar aan het Vlaams Parlement medegedeeld.

2.1. Zoals in de memorie van toelichting bij artikel 1 van het ontwerp wordt gesteld, dient de economische ondersteuning van de zeevisserijsector en de aquicultuursector te worden aangemerkt als een onderdeel van het "economisch beleid" dat krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen tot de bevoegdheid van de gewesten behoort (1).

2.2. Op grond van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan het Vlaamse Gewest gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalparticipaties nemen. Het decreet kan aan voornoemde organismen rechtspersoonlijkheid toekennen en hun toelaten kapitaalparticipaties te nemen. Onverminderd artikel 87, § 4, regelt het hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht.

Zoals hiervoren reeds werd aangegeven, verwijst artikel 2 van het ontwerp, wat de op het FIVA toepasselijke regelen inzake de begroting, de rekeningen, het comptabiliteitsstelsel, het gezag en de controle betreft, naar de

(1) Zie, wat inzonderheid de steun aan de zeevisserij betreft, de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 8 augustus 1988, Parl. St., Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 7.

bepalingen welke in de wet van 16 maart 1954 zijn opgenomen voor de instellingen van categorie A.

Volgens artikel 96 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 blijven de bepalingen van die wet van 16 maart 1954 van toepassing op de openbare instellingen die afhangen van de gemeenschappen en de gewesten, zolang zij niet worden gewijzigd door de betrokken gemeenschap of het gewest.

De ontworpen regeling sluit daarbij aan.

In de memorie van toelichting bij artikel 2 van het ontwerp wordt gesteld dat de ontworpen regeling werd geconcipteerd naar het voorbeeld van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

In dat verband kunnen, mutatis mutandis, de opmerkingen worden herhaald welke de Raad van State in zijn advies L. 22.820/1/8 van 12 en 14 oktober 1993 heeft gemaakt in verband met het voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 (1).

Zoals het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds moet het FIVA immers worden aangemerkt, niet als een echte autonome openbare instelling, maar eerder als een begrotingsfonds dat, onder het gezag van de Vlaamse regering, beheerd wordt door

(1) Parl. St., Vl. R., 1993-94, nr. 415/1, pp. 117 tot 119 en 124 en 125.

de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap : de in artikel 7 van het ontwerp opgesomde financiële middelen zijn uitsluitend bestemd voor de financiering van de toe te kennen tegemoetkomingen en de eventuele uitkeringen van de waarborg; het beslissingsrecht inzake het toekennen van subsidies en waarborg komt toe aan de Vlaamse regering, niet aan een orgaan van de rechtspersoon, terwijl voor het beheer en de werking van het FIVA de Vlaamse regering de nodige diensten, infrastructuur en personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking stelt (artikel 10).

Indien - zoals het geval was met het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds - met de oprichting van het FIVA als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid uitsluitend zou worden beoogd de bedoelde uitgaven te onttrekken aan het voorafgaand visum van het Rekenhof, zou de ontworpen regeling neerkomen op een oneigenlijk gebruik van de door artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen geboden mogelijkheid om openbare instellingen op te richten.

Het komt het Vlaams Parlement toe te oordelen of er voldoende redenen voorhanden zijn om het FIVA als een openbare instelling met eigen rechtspersoonlijkheid op te richten, eerder dan als een eenvoudig begrotingsfonds.

In voorkomend geval zal, overeenkomstig het tweede lid van het voornoemde artikel 9, in het decreet zelf moeten worden voorzien in een regeling betreffende de samenstelling,

de bevoegdheid en de werking van de op te richten instelling en betreffende het toezicht erop.

3. Artikel 5 van het ontwerp bepaalt dat de financieringsmaatschappijen die middelen ter beschikking stellen voor de verwezenlijking van de in artikel 3 beoogde doelstellingen, erkend moeten worden. De Vlaamse regering wordt gemachtigd de voorwaarden en modaliteiten van die erkenning te bepalen.

Het voorbehouden van bepaalde economische activiteiten aan personen die erkend zijn door de overheid, vormt een beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, welk principe door de gewesten bij de uitoefening van hun bevoegdheden (niet alleen bevoegdheden op het vlak van economie (1)) moet worden geëerbiedigd. De vrijheid van handel en nijverheid wordt geschonden wanneer deze vrijheid zou worden beperkt "zonder dat daartoe enige noodzaak bestaat of indien die beperking totaal onevenredig zou zijn met het nagestreefde doel of aan dat beginsel op zodanige wijze afbreuk zou doen dat de economische unie erdoor in het gedrang komt" (2).

(1) Over de economische en monetaire unie als algemeen bevoegdheidsbeperkend beginsel, zie A. ALEN, Handboek van het Belgisch Staatsrecht, Deurne, Kluwer Rechtswetenschappen, 1995, pp. 360-362.

(2) Arbitragehof, 25 april 1995, nr. 35/95, en 15 mei 1996, nr. 29/96.

In de memorie van toelichting wordt het erkenningsvereiste als volgt verantwoord :

"Gezien de mogelijkheid voorzien wordt tot het verlenen van waarborg aan de financieringsmaatschappijen voor de beoogde verrichtingen, waarbij strikte regels in acht te nemen zijn bij het indienen van dossiers en betalingsaanvragen, dienen de financieringsmaatschappijen erkend te worden".

Blijkens die toelichting zou de erkenning enkel vereist zijn om de waarborg van het FIVA te verkrijgen.

Indien de ontworpen bepaling inderdaad die beperkte draagwijdte heeft - wat met zoveel woorden in de tekst moet worden bepaald -, lijkt ze, in het licht van de vermelde rechtspraak van het Arbitragehof, te kunnen worden aanvaard. Zonder die beperking is de evenredigheid van de maatregel zeer betwistbaar.

4. Het ontwerp verleent ruime opdrachten van verordenende bevoegdheid aan de Vlaamse regering met betrekking tot als essentieel aan te merken onderdelen van de ontworpen regeling. Dit is inzonderheid het geval met artikel 5 (het vaststellen van de voorwaarden en modaliteiten voor de erkenning van de financieringsmaatschappijen) en artikel 8 (het bepalen van de voorwaarden en modaliteiten waaronder de (in artikel 4 bedoelde ?) waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd).

Om verenigbaar te zijn met de beginselen inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de gewestwetgever en de regering (artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), behoren de essentiële elementen van de ontworpen regeling zoveel mogelijk in het decreet zelf te worden opgenomen.

5. Overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag dient de Europese Commissie tijdig op de hoogte te worden gebracht van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen, en dienen haar alle gegevens te worden verstrekt die nodig zijn ter beoordeling van de voorgenomen maatregelen. Indien zij meent dat zulk een voornemen volgens artikel 92 onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, vangt zij onverwijld de in artikel 93, lid 2, bedoelde procedure aan. De betrokken Lid-Staat kan de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid.

Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie (1) heeft deze verplichting rechtstreekse werking en houdt artikel 93 in dat de Lid-Staten de Commissie voldoende tijd moeten laten voor beraad en onderzoek; na afloop van het inleidend onderzoek is de Commissie niet verplicht om een beschikking te nemen indien zij meent dat een maatregel niet van die aard is dat een contradictoire procedure moet worden ingeleid.

(1) Zie H.v.J., 11 december 1973, zaak 120-73, Gebr. Lorenz GmbH t/ Bondsrepubliek Duitsland en het land Rheinland-Pfalz, Jur., 1973, 1471.

De ontworpen regeling voert onbetwistbaar een steunmaatregel in als bedoeld in het voornoemde artikel 93.

In de adviesaanvraag wordt evenwel gesteld dat "overeenkomstig de richtsnoeren voor het onderzoek van de nationale steunmaatregelen in de visserij- en aquacultuursector ... dit ontwerp-kaderdecreet niet (moet) voorgelegd worden aan de Europese Commissie. Dit werd ... trouwens bevestigd door de diensten van DGXIV (Visserij)".

In de bedoelde "Richtsnoeren voor het onderzoek van de nationale steunmaatregelen in de visserij- en aquacultuursector" (1), lijkt evenwel geen steun te kunnen worden gevonden voor de in de adviesaanvraag aangevoerde stelling. Luidens punt 1.1 van die richtsnoeren vallen integendeel onder het begrip "nationale steunmaatregelen", in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag, "alle maatregelen waarbij financiële voordelen uit de begrotingsmiddelen van gelijk welke overheidsinstantie (nationaal, regionaal, provinciaal, departementaal of plaatselijk) worden verleend in welke vorm dan ook".

Volgens de gemachtigde van de regering zou nochtans uit informele contacten met de diensten van de Europese Commissie gebleken zijn dat de Commissie geen belangstelling zou hebben voor het ontwerp, omdat dit nog niet de concrete steunmaatregelen bevat. Naar de bedoeling van de Commissie zou het decreet pas na de vaststelling van de uitvoerings-

(1) Publicatieblad van de EG, nr. C 260 van 7 september 1994, pp. 3 e.v.

besluiten die wel concrete steunmaatregelen bevatten, aan de Commissie voorgelegd moeten worden.

Die werkwijze houdt evenwel het risico in dat de Europese Commissie, bij de beoordeling van het volledige dossier (decreet samen met de uitvoeringsmaatregelen), opmerkingen maakt die een repercussie kunnen hebben op het decreet zelf. Het lijkt de Raad van State derhalve raadzaam dat, omwille van de rechtszekerheid, de ontworpen regeling alsnog formeel ter kennis zou worden gebracht van de Europese Commissie.

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

Indieningsbesluit.

In het dispositief van het indieningsbesluit dienen de woorden "het advies van de Raad van State bij hoogdringendheid in te winnen en bij gunstig advies" te worden geschrapt.

In te voegen artikel 1.

Ter inachtneming van het voorschrift van artikel 19, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dient in het ontwerp een nieuw artikel 1 te worden ingevoegd dat luidt als volgt :

"Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid".

De volgende artikelen dienen dan te worden vernummerd.

Artikel 3.

1. Men vervange in de eerste volzin van dit artikel de woorden "binnen de Vlaamse Gemeenschap" door "binnen het Vlaamse Gewest".

2. Er zou, op zijn minst in de memorie van toelichting, moeten worden verduidelijkt of de opsomming van de verrichtingen waarvoor het FIVA tegemoetkomingen kan verlenen al dan niet limitatief is.

3. Bij de opsomming van de voor tegemoetkoming in aanmerking komende verrichtingen blijkt overigens onvoldoende aandacht te zijn besteed aan de overeenstemming met de verordening (EG) nr. 3699/93 van 21 december 1993 tot vaststelling van de criteria en voorwaarden voor de structurele bijstand van de Gemeenschap in de sector visserij/aquacultuur en verwerking/afzet van de producten daarvan. De ontworpen bepaling dient op dat stuk te worden nagezien.

Artikel 8.

Luidens paragraaf 1 van dit artikel wordt de waarborg van het Vlaamse Gewest toegekend aan het geheel van de door het FIVA gewaarborgde leningen bedoeld in artikel 4.

Paragraaf 2 machtigt de regering om de voorwaarden en modaliteiten te bepalen waaronder de waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd. Paragraaf 3 draagt aan de regering de bevoegdheid op om de maximale omloop van de uitstaande verbintenissen te bepalen.

De bepalingen van de paragrafen 2 en 3 hebben blijkbaar betrekking, niet op de in paragraaf 1 bedoelde gewestwaarborg, maar op de waarborg die door het FIVA kan worden verleend voor leningen als bedoeld in artikel 4. Zulks zou duidelijker tot uiting moeten worden gebracht in de tekst, bijvoorbeeld door de bepalingen van de paragrafen 2 en 3 in te voegen in artikel 4 of in een afzonderlijk artikel van het ontwerp.

Wat het bepaalde in paragraaf 3 betreft, moet er overigens op worden gewezen dat de vaststelling van de maximale omloop van de uitstaande verbintenissen, gelet op de mogelijke budgettaire repercussie ervan, normalerwijze tot de bevoegdheid van de decreetgever behoort en niet tot die van de regering.

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
	P. LEMMENS,	staatsraden,
	L. HELLIN,	
Mevrouw :	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VERMEIRE, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

W. DEROOVER.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Er wordt een Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector (FIVA) opgericht, hierna te noemen het Financieringsinstrument.

Artikel 3

Het Financieringsinstrument heeft rechtspersoonlijkheid. De bepalingen van de wet van 16 maart 1954 in verband met de begroting, de rekeningen, het comptabiliteitsstelsel, het gezag en de controle op de instellingen van categorie A zijn op het Financieringsinstrument van toepassing voor zover er in dit decreet niet wordt van afgeweken.

Artikel 4

Het Financieringsinstrument heeft binnen het Vlaamse Gewest tot opdracht bij te dragen tot de financiering van initiatieven van reders en viskwekers alsmede van hun verenigingen en coöperaties, voor structuurverbetering in de visserij- en aquicul-

tuursector teneinde alle verrichtingen te bevorderen die de produktiviteit van de rederijen en de aquicultuur verhogen, hun rendabiliteit verzekeren en opvoeren, en de kostprijzen verminderen. Deze verrichtingen betreffen met name :

- 1° de aanpassing van de visserij-inspanning door definitieve beëindiging van de visserijactiviteit ;
- 2° de tijdelijke stillegging van de zeevisserijactiviteiten ;
- 3° de heroriëntatie van de visserijactiviteiten door oprichting van tijdelijke samenwerkingsverbanden en gemengde vennootschappen ;
- 4° de experimentele visserij ;
- 5° de vernieuwing van de vissersvloten door bouw en modernisering van de vissersvaartuigen ;
- 6° de aquicultuur, inbegrepen de productie van schaal- en weekdieren ;
- 7° het verwerven van goederen van blijvende aard zoals vaartuigen, grond, gebouwen, constructies, bedrijfsuitrusting, installaties, machines, werktuigen en materieel, in het bijzonder bij de eerste installatie van reders en viskwekers ;
- 8° de inrichting van mariene zones langs de kusten ;
- 9° de uitrusting van de vissershavens ;
- 10° de verwerking en afzet van visserijprodukten, voornamelijk in coöperatief verband ;
- 11° de verkoopbevordering en het zoeken naar nieuwe afzetmogelijkheden.

Artikel 5

Het Financieringsinstrument wordt gemachtigd tegemoetkomingen te verlenen aan verrichtingen zoals omschreven in artikel 4, ongeacht of deze gefinancierd worden met eigen middelen, met leningen, leasing of andere door de Vlaamse regering goedgekeurde financieringswijzen, beperkt tot de door de Europese Gemeenschap toegestane maxima.

Artikel 6

Het Financieringsinstrument wordt gemachtigd een waarborg te verlenen aan leningen bestemd voor verrichtingen in de visserij- en aquicultuursector, zoals omschreven in artikel 4 ;

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en modaliteiten waaronder de waarborg kan worden toegekend en uitgekeerd ;

Het Vlaams Parlement bepaalt voor ieder begrotingsjaar het maximale bedrag waarvoor het financieringsinstrument waarborg kan verlenen.

Artikel 7

§ 1. De kredietorganisaties, leasingsmaatschappijen en organismen die financiële middelen ter beschikking stellen tot verwezenlijking van de beoogde doelstellingen, hierna genoemd financieringsmaatschappijen, dienen het voorwerp uit te maken van een erkenning ;

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en modaliteiten voor de erkenning van de financieringsmaatschappijen.

Artikel 8

De aanvragen voor een tegemoetkoming dienen bij de bevoegde administratie te worden ingediend door de onderneming zelf, of door een erkende financieringsmaatschappij, die financiële middelen ter beschikking stelt.

Artikel 9

De middelen van het Financieringsinstrument zijn :

- a) een jaarlijkse dotatie lastens de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ;
- b) de terugbetalingen die voortkomen uit de uitvoering van de taken van het Financieringsinstrument ;
- c) het eventuele begrotingssaldo van het voorgaande jaar ;
- d) de bijdragen voor de waarborg ;

e) de tegemoetkomingen van de Europese Gemeenschap in de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap voor de Vlaamse visserij en de aquicultuur ;

f) schenkingen en legaten.

Artikel 10

De waarborg van het Vlaamse Gewest wordt toegekend aan het geheel van de door het Financieringsinstrument gewaarborgde leningen bedoeld in artikel 6.

Artikel 11

De Vlaamse regering stelt jaarlijks een verslag op over de werking en het beheer van het Financieringsinstrument. Het verslag wordt aan het Vlaamse Parlement meegedeeld vóór 30 juni van het daaropvolgende jaar.

Artikel 12

Het Financieringsinstrument wordt beheerd door de Vlaamse regering. Zij stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden van haar diensten ter beschikking van het Financieringsinstrument en kan, overeenkomstig de ter zake geldende algemene beginselen, sommige van haar bevoegdheden delegeren aan de leidend ambtenaar die zij daartoe aanwijst.

Artikel 13

Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1997.

Brussel, 19 november 1996.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Luc VAN DE BRANDE

*De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en
Gezondheidsbeleid,*

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

*De Vlaamse minister van Economie, KMO,
Landbouw en Media,*

Eric VAN ROMPUY
